

докара и тѣхно то конечно разорение и уничтожение, какъ то и послѣдова! А послѣ ако е имало и нѣкои си добросъвѣстни людие отъ тѣхъ да сѣ записали нѣшто си о тому и то ся е изгубило подирь тѣхно то же разорение, а твърдѣ малки отломки има съхранени врѣху той-зи прѣдмѣтъ и то съвсѣмъ мимоходно записани.

Отъ съхранены тѣ и открыты тѣ до сега памятници, въ Българскы тѣ, Влашкы тѣ и Сърбскы тѣ лѣтопихцы, и отъ краткы тѣ запискы, кои то ся виждѣтъ по крайшта та и посрѣдѣ на нѣкои си чърковны книги, записаны отъ нѣкои си четници и попове врѣху той-зи прѣдмѣтъ, за сега не можи ся описа нѣшто си рядовно и пълно; зашто то и тии не сѣ иисани отъ очевидцы ни то въ тѣхъ времена кога то сѣ ставили тѣ събытыя. Въ турскы нѣкои си берати, задени въ тѣхъ врѣмена на нѣкои си лица или общества българскы, по слѣдствія на примирение то имъ съ Турцы тѣ, за да ся ползувѣтъ тѣ лица и общества отъ нѣкаквы си приимѣштества, какъ то и отъ издадены тѣ въ тѣхъ врѣмена фермани отъ Турцы тѣ, подирь всѣкъ побѣдѣ што сѣ тии удържявали надъ Българы тѣ, извѣстѣяюшти съ тѣхъ радосѣ тѣ си на сичкы турскы свѣтъ, въ тѣхъ, казваме, могѣтъ ся узна твърдѣ много подробности врѣху тѣхъ събытыя, ако и да сѣ писани съ най-голѣмаж прѣстрастность мусулманскаго фанатисма. Нѣ за штетѣ ни единъ отъ наши тѣ Българе не ся е заузель до сега на това дѣло, ако и да имаме доволни лица кои то познавѣтъ добрѣ турскыи ѣзыкѣ и имѣтъ сѣдства та да исполнѣтъ такова едно нужно и полезно за нашѣ тѣ новѣ повѣстность прѣдприѣтие! Подирь ты же источники идѣтъ наши тѣ народни пѣсни въ кои то е съхранено твърдѣ много врѣху той-зи прѣдмѣтъ, кату ся съберѣтъ въ купѣ и ся излѣдовѣтъ съ разборенъ начинъ.

Може бы съ врѣмя да ся открие нѣшто си по-свѣршено,

писано отъ очевидцы и въ тѣхъ самы времена, отъ кое да ся разѣясни понѣ правый рядъ отъ начало то на биткы тѣ Българскы съ Турцы тѣ и обстоѣательствено то имъ течение до падение то царствующаго тогава града Търнова, Сръдеца и Видина, до свѣршванье то царскаго домородства Шишмана и Страшиміря и до поѣавление то на осталы тѣ войводи по горы тѣ, кои то сѣ слѣдовали по непрѣстѣпны тѣ планины чѣстны тѣ биткы съ Турцы тѣ, въ разтоѣание на толкова години и най-послѣ ся приубѣрнѣли на *Хайдуты*, кое и до днѣсь слѣдова, нѣ подъ другъ видѣ.

Надписа кого то даваме на това си съчинение: *Българскы тѣ Хайдуты ипроч.*, не трѣба да смѣтѣва читатели тѣ, да го зѣмѣтъ въ смысль тѣ кож то му давѣтъ днѣсь наши тѣ губители Турцы. Рѣчь та *Хайдутинѣ* не значи *разбойникѣ* ни ти *татѣ* ни ти *лошавѣ* чловѣкъ за Българина днѣсь, нѣ значи: *юнакъ унеправденѣ или ubezчестенѣ и похытенѣ отъ турскаж свирѣпѣж власть, кой отива самовално по горы тѣ и планины тѣ и иска съ взоржженѣ рѣжж самѣ отмѣштеніе отъ губители тѣ Турцы или турскы духове, до днѣ то ся удовлетвори и послѣ отбѣгва въ свободны земы или борѣаштѣ ся храборно изгубва главѣ съ най-голѣмое си задоволствие за получено то си отмѣштеніе.* Истинѣ чи таѣя рѣчь е турска, какъ то и рѣчь та *хай, хайта, хайталѣкѣ*, коѣа значи: *скытникѣ по горы тѣ и поле то*, въ първобытность, какъ то и *хаймана*, а пѣслѣ значи и *разбойникѣ* по дѣла та, на скытагошты тѣ съ такавѣ цѣль, какъ то сѣ чети тѣ въ Азиѣ на турцы тѣ разбойници; зашто то тии изхождѣтъ по той-зи пѣтъ, не отъ чювства отмѣштения ни ти отъ нѣкож си по-голѣмаж цѣль побудени, нѣ отъ чистѣж наклонность грабитѣлства и злодѣйства. Наши тѣ хайдушкы чети сѣ остали тѣй непознати и прѣзрѣти, зашто то нѣсѣ имали нѣкои си *святы отецѣ*, какъ то е Папа и нѣкои си